

Concordança amb la locució «un servidor»

CARLES RIERA

En el present article ens referim a la concordança del verb amb el subjecte quan aquest és la locució *un servidor* o *una servidora*, o bé les seves variants: primerament, aquella en què en comptes de l'article indeterminat *un una* trobem el demostratiu *aquest -a* (o sigui *aquest servidor, aquesta servidora*), si bé és una variant poc usada; segonament, la variant completa i originària, que és *un servidor de vostè* o *vostès, una servidora de vostè* o *vostès*; en tercer lloc, la variant reduïda o abreujada, que és *servidor* o *servidora*. Per extensió, ens referim també a la concordança d'un pronom feble amb el seu antecedent quan aquest és una de tals expressions. Doncs bé, trobem tres tipus de solucions: 1) amb concordança gramatical (o sigui amb el verb en tercera persona); 2) amb concordança *ad sensum* (amb el verb en primera persona, ja que la locució esmentada equival al pronom personal *jo*), i 3) amb concordança inespecífica (en què els dos primers tipus de concordança es confonen).

Estudiant una mica aquesta qüestió hem constatat que la concordança gramatical és la més usada en el llenguatge escrit¹, mentre que la concordança *ad sensum* (o semàntica) abunda més en el llenguatge oral. Ara bé, hi ha casos en què el context, àdhuc en el llenguatge escrit, afavoreix la concordança *ad sensum*.

Vegem-ho més en detall. Donem primer uns quants exemples amb concordança gramatical; segonament, exemples amb concordança *ad sensum*; en tercer lloc, exemples amb concordança inespecífica. Acabem amb una breu conclusió.

A) Exemples amb concordança gramatical

Comencem pels exemples amb concordança gramatical:

Un servidor (una servidora): fórmula de cortesia usada en lloc de dir «jo», sobretot per persones de posició social humil quan parlen amb altres de més elevades. Un servidor no és cap advocat, Vilanova, *Obres*, vol. IV, p. 192 (DCVB, s.v. *servidor -ora*).

menda pron. pers. pop. un servidor. *Menda nunca ha dicho esto, un servidor mai no ha dit això* (*Dicc. cast.-cat.* d'Enciclopèdia Catalana).

—*Oh! Dispensí. Una servidora és persona manada... No puc...* (J. Ruyra, *Obres completes*, Ed. Selecta, p. 427).

Una servidora –digué Francisqueta– ha servit tota la vida fent de cuinera (J. Pla, *El carrer Estret*, cap. V).

Al cap i a la fi un servidor, com la resta de ciutadans, va col·laborar no fa gaire en la injecció de diner líquid que vos-

tès van rebre de l'Estat per tal de salvar el sistema financer (*Avui*, 2-6-2010).

Un servidor tota la vida ha donat fidelment el vot a Esquerra; ara no tan sols no la tornaré a votar, sinó que si pogués els hi [sic] reclamaria (*Avui*, 28-3-2010).

Un servidor de vostès va estudiar per ser mestre (*Avui*, 14-6-2010). Notem que en aquest exemple s'usa la locució completa: *un servidor de vostès*.

Diu que l'objectiu és assegurar les pensions fins al 2030: d'acord, però i els pensionistes del 2039? (pregunta interessada; aquest és l'any en què en teoria s'hauria de jubilar un servidor, si ho fes a l'edat de seixanta-set anys) (*Avui*, 1-2-2010). Notem que, en aquest cas, tenim l'ordre invertit ('verb + subjecte', en comptes de 'subjecte + verb'). Es veu que la forma verbal (*hauria*) és de 3ª persona perquè va acompanyada del pronom feble reflexiu (*s'*) de 3ª persona.

I un servidor no vol Montilla (*Avui*, edició en línia, d'un col·laborador [16-9-2009] en la secció «Opinió del lector»).

Tot i que Vladímir de Semir, director de l'OCC-UPF, va insistir en l'acte de cloenda que estava més que satisfet i que no és partidari de les lloances, cal fer justícia als organitzadors, destacant la meticulosa tasca d'organització de Carme Pérez, com a responsable de comunicació del Campus, i de Gemma Revuelta, sotsdirectora de l'OCC-UPF. Adulacions a part, aquest servidor creu que tampoc [hi] estan de més, vist el resultat (Rubén Permuy, «Divulgació científica. Trending Topic», Associació Catalana de Comunicació Científica, doc. en xarxa, 16-9-2011). Notem que en aquest exemple s'usa la locució *aquest servidor*.

Com a músic, servidor coneix perfectament les dificultats d'alçar un concert al territori, per la manca d'hores d'assaig, les dificultats [...] (Bernat Dedéu, «La porta clàssica», doc. en xarxa, 20-12-2010). Notem que en aquest exemple s'usa la variant abreujada *servidor*.

Per altra banda, observem que altres estructures semblants a la locució nominal *un servidor* (o *una servidora*), o sigui equivalents semànticament a *jo*, tenen el verb en tercera persona (concordança gramatical):

Si un hom considera que el tema central és l'atur és perquè he vist famílies senceres sense un pa a la post (notem, però, que l'oració subordinada causal té el verb en 1ª persona: *he vist*).

Si aquest text es converteix, per al lector, en un passatge útil al present volum i als que el seguiran i l'ajuda a copsar el sentit dels capítols més especialitzats, qui el signa se sentirà recompensat amb escriure pel temps que hi ha dedicat i per la illusió que hi ha posat (A.M. Badia i Margarit, «Pompeu Fabra, entre el país i la llengua», dins *Pompeu Fabra. Obres completes*, vol. I, p. 23).

1. Així, per exemple, una cerca en el Google de «un servidor coneix» o «un servidor creu» dona moltes més ocurrences que no pas «un servidor conec» o «un servidor crec».

El text de les Regles de esquivar vocables, redactat vers 1492, no el veié ni el conegué ningú (ni ningú en sentí parlar) fins l'any 1932. Un silenci absolut hi planà, doncs, durant 440 anys. I, encara, que jo sàpiga, entre 1932 i 1950 tampoc ningú n'havia fet cas. El gironí Josep M. Solà i Camps en sabia l'existència en els anys quaranta del segle XX i el qui us parla, empès per Solà i per Riquer, el publicà el 1950 (A.M. Badia i Margarit, «Els tres components de les Regles d'esquivar vocables», IEC, p. 211).

B) Exemples amb concordança *ad sensum*

Vegem ara exemples amb concordança *ad sensum* o concordança semàntica:

El rei em va preguntar: –Doncs què pretens?– Jo, tot preguntant al Déu del cel, li vaig respondre: –Si el rei ho troba bé, si un servidor he merescut la seva confiança, que m'enviï a Judà a reconstruir la ciutat on hi ha els sepulcres dels meus pares (Biblia catalana interconfessional, Ne 2, 4-5). Notem que la concordança gramatical generaria ambigüïtat i emmenaria el canvi de m'enviï per l'enviï, cosa que sonaria molt estranya.

Un servidor de vostès, que des de fa anys acostumo a passar 15 dies de vacances a Essaouira (coneguda com la ciutat del vent a causa dels vents alisis de l'Atlàntic que acostumen a banyar-la tot l'any), em vaig quedar de pasta de moniato quan vaig topar, cara a cara, amb Àngel Colom passejant per la platja en companyia d'Azoulay i dos guardaespalles (NacioDigital.cat., 1-7-2011). Notem que en aquest exemple s'usa la variant completa: un servidor de vostès.

*Un servidor, acabat el dinar, hauria d'anar-me'n a Sant Pere Sallavinera (sentit de la parla espontània d'un home de poble, 24-9-2010). Es veu que la forma verbal (*hauria*) és de 1ª persona perquè va acompanyada del pronom feble (*me*) de 1ª persona.*

Sort que una servidora sóc molt enraonadora (de la parla d'una dona de pagès, de les Coromines, Aguilar de Segarra, 9-10-2010). Una servidora sóc molt mandrosa (íd.).

*Un estiu de finals dels setanta, Marcelo Cohen i un servidor érem a Munic i vam fer una visita al camp de concentració de Dachau (Quim Monzó, article dins *La Vanguardia*, 14-1-2012, p. 18). Notem que aquí el context afavoreix, si no imposa, la concordança *ad sensum* (i, precisament, en 1ª pers. del plural, perquè hi ha dos subjectes), ja que sonaria molt estrany dir: ... Marcelo Cohen i un servidor eren a Munic ...*

*Senyor Cardús, pari atenció al fet curiós: un servidor de vostè, el dia 20/09/09 a les 13,10, vaig enviar una opinió sobre el seu escrit de 11/09/09 (Avui, edició en línia, d'un col·laborador [22-9-2009] en la secció «Opinió del lector»). Notem que la separació entre el subjecte i el verb afavoreix la concordança *ad sensum*. Notem també que s'hi usa la variant completa: un servidor de vostè.*

Des dels puritans calvinistes ens diuen i rediuen no sé què ni com de la tradició judeocristiana. Potser sí que ells ho són, encarcerats com remenen la Bíblia, però un servidor de vostès, amb tot el respecte que sento per Israel, no sóc un jueu evangelitzat i elegit per Déu: sóc un pagà de la pitjor mena

*arreplegat per Déu (J.M. Ballarín, *El Punt / Avui*, 25-2-2012, p. 21). Igualment aquí tenim separació entre el subjecte i el verb, com també ús de la variant completa.*

*La carta començava així: «Em prenc la llibertat d'adreçar-me a vostè esperant de la seva generositat que, després d'assabentar-se de la situació desgraciada de la meua família, voldrà atendre la meua súplica. Servidor sóc el segon fill [...] (F. Macià i Gras, *Pius Macià i Ribera, un home de bé, un gran surienc*, Súrria 2012, p. 84, nota 51). Notem que en aquest exemple s'hi usa la variant reduïda: *servidor*.*

Servidor penso que no són altra cosa que un mata-làs asfixiant de paraules buides i sense sentit, per repetir insistentment que no diuen res. Els seus amics espanyols poden estar ben tranquils, que el PSOE de Catalunya continuarà sotmès i submís a les seves ordres i a les seves directrius (El Punt / Avui, edició en línia d'un col·laborador [20-12-2011] en la secció «Opinió del lector»). També aquí tenim la variant reduïda.

Permetin que els digui que servidor, com a president de l'Institut Mundial de l'Ombudsman a Europa, sovint em reunexo amb el Comitè de Nacions Unides a Ginebra, amb tota tranquil·litat, transparència i fluïdesa –i efectivitat–, i és un absurd que no m'hi pugui reunir com a Autoritat Catalana de Prevenció de la Tortura (Rafael Ribó, sessió de la Comissió del Síndic de Greuges, Parlament de Catalunya, DSPC-C 241/09, 27-2-2012). També aquí tenim la variant reduïda.

*Són la gent més decidida, la que sap tirar més pel dret. Altres, com ara un servidor, vivim dependents dels matisos, refugiats a l'escala de grisos, però segurament també camufladament conformes amb la indecisió que ens caracteritza (Pep Riera, «Eurovegas ens retrata», dins *El Punt / Avui*, 27-2-2012, p. 2). Notem que, si bé la loc. *un servidor* aquí no fa de subjecte (el subjecte és *altres*), emmena que el verb vagi en 1ª persona (del plural) i emmena també que després surti el pronom feble *ens*, així mateix corresponent a la 1ª persona del plural.*

En l'exemple següent la concordança és entre el pronom feble i l'antecedent:

A un servidor fa un any, que per mitjà d'una assistenta social una inquilina em va fer saber que no podia pagar el lloguer, del mes de gener i febrer, i que la Generalitat se'n faria càrrec. Fa un any d'això, i encara espero... (Avui, edició

ció en línia, d'una col·laboradora [11-2-2010] en la secció «Opinió del lector»). Notem que també aquí hi ha molts elements que distancien l'antecedent del pronom feble; a més, el pronom feble *li* seria ambigu (no sabríem si es refereix a *un servidor* o a *una assistenta social*).

C) Exemples amb concordança inespecífica

Amb determinades formes verbals els dos tipus de concordança (gramatical i *ad sensum*) es confonen o es neutralitzen; per això podem parlar de concordança inespecífica. Exemples:

Una servidora voldria, comprèn?, que vostè quedés bé (J. Pla, *El carrer estret*). La forma *voldria* tant pot ser de 1ª persona com de 3ª persona.

Diumenge de consulta a Lleida, Girona, Reus, Manresa i 207 municipis més i a dos quarts d'onze del matí, un servidor escoltava per Catalunya Informació com li [sic] preguntaven a un diputat del PSC «On ens porten les consultes sobiranistes?» (Avui, 28-3-2010). La forma *escoltava* tant pot ser de 1ª persona com de 3ª persona.

Que un servidor sàpiga, aquests «funcionaris» –com els anomena el director d'edicions– del Tribunal Constitucional, encara no s'han pronunciat sobre l'Estatut, que és plenament vigent ja que no ha estat suspès (Avui, edició en línia, d'una col·laboració [27-6-2009] en la secció «Opinió del lector»). La forma *sàpiga* tant pot ser de 1ª persona com de 3ª persona.

En aquell assaig, un servidor feia determinades anàlisis des de la perspectiva de la filosofia política, així com alguna «predicció» (en el sentit precís de «descripció d'una tendència que sembla raonable pensar que s'acabarà consumant») (Avui, 18-5-2010). La forma *feia* tant pot ser de 1ª persona com de 3ª persona.

Doncs ell, l'Albert Serra, juntament amb un altre gran gestor del seu temps i de les seves lectures, el Comte de Sert (autor de El goloso, Alianza, 2007), seran els encarregats de parlar amb Emili Manzano sobre l'escriptor preocupat pel pas del temps i nostàlgic pel temps que ja ha passat per antonomàsia, el responsable que, en agafar pràcticament qualsevol de les seves obres, un servidor deixi de ser conscient de si és el matí, si ja és la nit o de si m'he quedat sense tabac sense adonar-me'n: ni més ni menys que Marcel Proust (El blog de «L'hora del lector», tv3.cat, 3-4-2010). La forma *deixi* tant pot ser de 1ª persona com de 3ª persona.

Conclusió

Semblantment, doncs, al cas de subjectes com ara *la gent*, que admeten dos tipus de concordança (la gramatical, p.e. *la gent diu*, amb el verb en singular, i la semàntica o *ad sensum*, p.e. *la gent diuen*, amb el verb en plural), també la loc. nominal *un servidor* (amb les seves variants) admet tots dos tipus (la gramatical, amb el verb en 3ª persona, i la semàntica, amb el verb en 1ª persona), si bé el context a vegades afavoreix el segon tipus; en una sèrie de formes verbals els dos tipus de concordança es confonen. ◆

Fundada el 1886

**PASTISSERIA
BOMBONERIA
CONFITERIA
GELATERIA**

Major de Sarrià, 57
08017 Barcelona
Tels. 93 203 07 14 - 93 203 00 04

Pl. de Sarrià, 12-13
08017 Barcelona
Tel. 93 203 04 73 - Fax 93 280 65 56